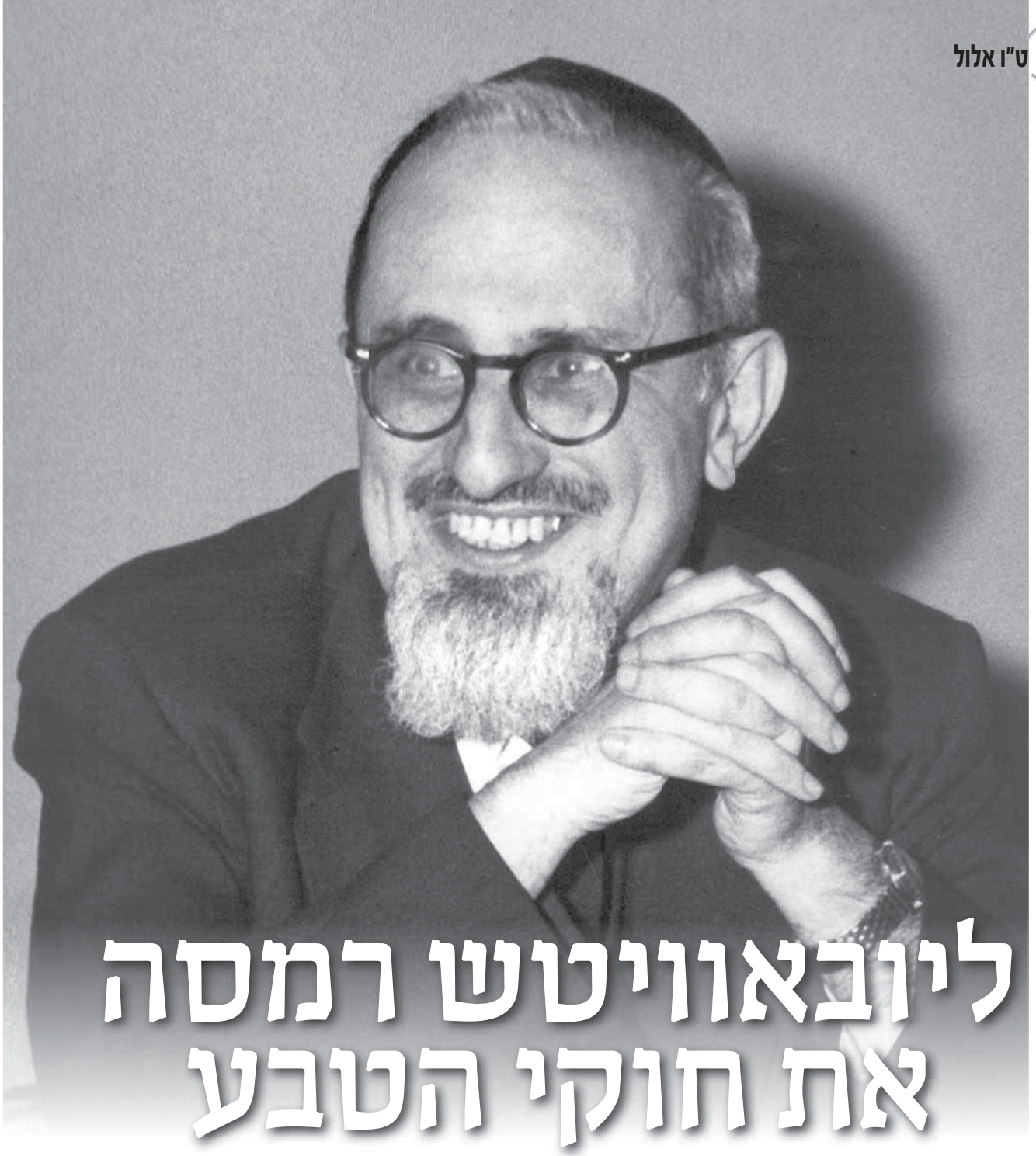

ליובאוויטש רמסה את חוקי הטבע

הרבי מליובאוויטש מדבר ומפרסם על ביאת המשיח, אז נהיה רעש, שאון, צעקה. ואני שואל – מה פתאום קורה כאן? מילא, לגלג עליו אותו מין, עוד יכולים להבין. עיתונים המודפסים בשבת אינם מאמינים בכך. אבל לגלג עליו אותו תלמיד, ועוד יותר, לגלג עליו אותו חסיד... זהו כבר עבורי פלא • נאומו הנלהב של הגאון הרב יוסף דובער הלוי סולובייצ'יק בחגיגת הדינר לישיבת תומכי תמימים בניו-יורק בשנת תש"ב • מוגש בעקבות ט"ו אלול, יום התייסדות תומכי תמימים

בעמדי לפני קהל כה חשוב ולפני הרבי הגדול מליובאוויטש שליט"א, זהו כבוד גדול עבורי, ואני מרגיש את עצמי במצב רוח מרומם וחגיגי.

בנסיעתי לכאן, מבוסטון, להיות נוכח בחגיגת הישיבות של הרבי מליובאוויטש, נזכרתי בשנות נעורי בעיירה קטנה ברוסיה בה גרו הרבה חסידי ליובאוויטש וגם מתנגדים. המלמד שלי היה, במקרה, חסיד חב"ד. לא פעם אחת, התווכחנו אנו, נערי ה"חדר", על השאלה: מי היה יותר גדול, הגאון או הרב הזקן, הרב מליאדי...

ובנסיעתי עכשיו ברכבת לניו-יורק, חשבתי שההשוואה הטובה ביותר שאפשר לעשות היא בין הרבי מליובאוויטש לרבי חנינא בן דוסא.

רבי חנינא בן דוסא רמס את חוקי הטבע. הגמרא בתענית (כה, א) מספרת, שרבי חנינא בן דוסא אמר לבתו: מי שאמר לשמן וידליק, יאמר לחומץ וידליק, והחומץ אכן דלק. וכשהגיעה פקודה מליובאוויטש לחסידי עיירת מולדתי דלק אפילו החומץ... ליובאוויטש רמסה את חוקי הטבע...

הגמרא מספרת שם הלאה בתענית דההיא שיבבתא דקא בניא ביתא ולא מטו כשורי וכף, אמר: "איכו נימטו כשוריך". כלומר, אשה בנתה בית והקורות לא הגיעו מכותל לכותל, אמר אז רבי חנינא בן דוסא: "איכו נימטו כשוריך", והקורות נמתחו והתאימו למידותיו של הבית.

כאשר נסעו מעיירתי, איש או אשה מהחסידים, שבורים מצרות, אל הרבי מליובאוויטש בצעקה שביתם מתרועע ועומד לקרוס – נתן להם הרבי עצתו וברכתו, ואותו האיש או אותה האשה חזרו הביתה שלמים ומרוצים, כי קורות ביתם נמתחו והבית נשאר שלם...

ובזכרוני עולים הימים האיומים ההם ברוסיה הצארית: מצד אחד הרבו לגזור על יהודים, ומאידך גיסא, ההשכלה הרימה ראש על-ידי המסיתים והמדיחים הידועים ורצו לפרוץ בכוח לרחוב היהודי.

אז, בימים האיומים ליהדות החרדית, נאלצה הישיבה הכי גדולה בליטא להסגר. אבל ליובאוויטש התנגדה ורמסה במסירות נפש את הנחש.

וזה מה שהגמרא בברכות (לג, א) מספרת שוב על רבי חנינא בן דוסא: נתן עקבו על פי החור ומת. רבי חנינא לא נבהל מהערד, דרך על ראשו, וגם ליובאוויטש דרכה על ראש הערד – הנחש של רדיפות הדת.

הגמרא בתענית מספרת: עיזי דרבי חנינא בן-דוסא אייתי כל חדא וחדא דובא בקרניהו [= עיזיו של רבי דוסא הביאו כל אחת דוב בקרניה] – ובזמן של מגפת ההשכלה הגדולה ביותר, הפילו עיזי-ליובאוויטש בקרניהם את דובי-ההשכלה...

הרבי מליובאוויטש אמנם נותן אצבע אבל אתם צריכים לעזור לו

אנו מוצאים בחז"ל עוד סיפור על רבי חנינא בן דוסא, אבל זה כבר לא בגמרא תענית, איפה שמובאים כל הסיפורים עליו, אלא במדרש קהלת. כנראה שבינתיים התחוללה מהפכה גדולה, ורבי חנינא בן-דוסא – שהסעיר את העולם ברמיסתו את חוקי הטבע – בא אל עיר שכנראה לא הכירו אותו. והמדרש מספר: מעשה ברבי חנינא בן-דוסא שבא "למדברה" של עיר וראה שם אבן אחת ושבבה וסיתתה ומרקה ואמר: הרי עלי להעלותה לירושלים. בקש לשכור פועלים וכף, ואף אחד לא רצה לעזור לו. זימן לו הקב"ה חמשה מלאכים בדמות בני אדם, אמר להם: אתם מעלין לי אבן זו, אמרו לו כן, ובלבד שתתן ידך ואצבעך עמנו. נתן ידו ואצבעו עמהם ונמצאו עומדים בירושלים וכו'.

במזרח אירופה, כשהרבי מליובאוויטש היה צריך כסף עבור הישיבות שלו, קראו לאסיפה ובמשך כמה שעות נאספו כמה רבבות רובלים. וכאן צריך, לדאבוננו, הרבי מליובאוויטש לבוא למדברה של עיר... כן! בינתיים חלה מהפכה גדולה בעולם. הרבי מליובאוויטש, רבי חנינא בן-דוסא של דורנו, בא למדברה של עיר ומבקש שיעזרו לו להעלות לירושלים, לעזור לו בהחזקת ישיבותיו הקדושות. הרבי מליובאוויטש אמנם נותן אצבע אבל אתם צריכים לעזור לו...

המלמד החב"די של הרב סולובייצ'יק

בנאומו הזכיר הרב סולובייצ'יק את המלמד החב"די שלו. מעניין להביא קטע מתוך מכתבו אל הרב משה דובער רבקין:

חיבה יתירה הנני רוחש לתנועת חב"ד. מדי דברי בה זכר אזכרנה כחזון נעורים, רצוף רשמי ילדות תמימה, עטופת הוד רומנטי. עוד מרחפים לפני דמויות פטריארכאליות, עטורי תפארת קדומים.

הנה דיוקן מלמדי, ר' **ברוך יעקב ריסברג** ז"ל, לפני. עוד אני רואה את ארשת פניו, שהפיקה פכחון לב ופקחות עין וגם דמיון ומעוף. עד היום הזה אני שומע את קולו בדממת בין השמשות נוגה ורווי עצב וגעגועים, ודבריו בוקעים מתוך המרחק, דברים מלאי התלהבות והתפעלות על דבר שבתו בליובאוויטש בנערותו.

עוד אני נושא בנבכי נפשי את דמות הרבי הזקן שהביטה עלינו, תינוקות של בית רבם, מכתלי החדר המסוידים; אותה הדמות, בעלת המצח הרחב, שליט השכל, והעיניים הגדולות המציצות במרחבי י-ה אין קץ, רתוקי חזון פלאים. הזקן היורד על פי מדותיו הקסים אותנו, ילדים קטנים, בהדרתו וסודיותו.

עוד עיני רואות את תמונתו של הצמח צדק, לבוש לבנים, שנתגלגלה בפנטסיה הילדותית שלנו בדמות כהן גדול היוצא מבית קדש הקדשים.

עוד אזני קולטות צלילים מוזרים אבל גם מלבבים ומושכים את הלב, ניבים מקוטעים, מלים מפוזרות שיצאו מפי ה"חוזרים" בערבי החורף הארוכים לאור נר כהה על דבר אורות מקיפים ואורות חוזרים, העלם וגילוי, אהבה פנימית והנפש הישראלית שבכסא הכבוד חוצבה.

ועוד אני חולם ואני רואה את זקני החסידים המרקדים בקצב מהיר בליל שמיני עצרת סחור סחור לאבא מרי ז"ל.

רשמים מעין אלה לא ימחו מקרב לבי, והמה משורשים עמוק, עמוק, במסתרי הוויתי. לפיכך כל הנכתב על תנועה גדולה זו מעניין אותי מאד, מאד.

את הלוחות הראשונות פסל הקב״ה בעצמו. הלוחות האחרונות, אומר הקב״ה למשה: פסל לך... פסל אתה בעצמך, עשה לבד. וכאן, באמריקה, נאלץ הרבי מליובאוויטש לבוא בעצמו אליכם ולבקש לעזור לבנות את ישיבות תומכי תמימים.

אסור כבר לדבר על ה״אני מאמין בביאת המשיח״?

בגמרא בבא בתרא (עה, א) מובא סיפור מרבי יוחנן שדרש על הפסוק: ״ושעריך לאבני אקדח״ – עתיד הקב״ה להביא אבנים טובות ומרגליות וכו״, לגלג עליו אותו תלמיד.

בפסיקתא הגירסא היא ״לגלג עליו אותו מין״. ובמדרש שוחר-טוב (פ״ז) הגירסא היא, ״לגלג עליו אותו חסיד״ וכו׳.

הרבי מליובאוויטש מדבר ומפרסם על ביאת המשיח, אז נהיה רעש, שאון, צעקה. ואני שואל – מה פתאום קורה כאן?

מילא, לגלג עליו אותו מין, עוד יכולים להבין. עיתונים המודפסים בשבת אינם מאמינים בכך. אבל שיהיה לגלג עליו אותו תלמיד, ועוד יותר, לגלג עליו אותו חסיד... זהו כבר עבורי פלא.

מהי הצעקה, מהו הרעש שהתחולל כאן?

אסור כבר לדבר על ה״אני מאמין בביאת המשיח״? בודאי צריכים להחזיק מיתר י״ב עיקרי ה״אני מאמין״, אבל קיים גם ״אני מאמין״, הי״ג, ״אני מאמין בביאת המשיח״, אז איזה רעש עשו כאן?

בפרקי דרבי אליעזר (פמ״ה) כתוב, רבי ישמעאל אומר: חמש אצבעות של ימינו של הקב״ה כולן יסוד גאולות. אצבע קטנה בה הראה לנח מה לעשות בתיבה. אצבע שניה לקטנה – בה הכה את המצריים. אצבע שלישית לקטנה – בה כתב את הלוחות. אצבע רביעית שהיא שניה לבוהן – בה הראה הקב״ה למשה זה יתנו ישראל בפדיון נפשם, הבוהן וכל היד בה עתיד הקב״ה להשמיד לבני עשו שהן צרין לבני-ישראל, וכן לבני ישמעאל שהם אויביו, וכל אויביך יכרתון.

•

הרב סולוביצ׳יק ביאר את המדרש והראה על תקופות שונות בחיי היהודים, עליהן מראות האצבעות המובאות במדרש.

הרב סולוביצ׳יק הסיק בהתלהבות: האצבע הזאת (והוא הראה על ידו של הרבי הריי״צ) כותבת את הלוחות, והאצבע שלכם – (והראה על הקהל) תתן את מחצית השקל, ובזכות זה הבוהן וכל היד של הקב״ה ישמיד וכו׳, וכל אויביך יכרתון, ונזכה לגאולה השלימה.

בדינר, יושבים בשולחן הנשיאות, מימין לשמאל: ד״ר אליהו יונג, הרבי מה״מ, כ״ק אדמו״ר מוהריי״צ נ״ע, הרש״ג, הג״ר יוסף דובער סולובייצ׳יק, ר׳ דובער חסקינד (עומד). הנואם

״הרבי מליובאוויטש מדבר ומפרסם על ביאת המשיח, אז נהיה רעש, שאון, צעקה. ואני שואל – מה פתאום קורה כאן? מילא, לגלג עליו אותו מין, עוד יכולים להבין. עיתונים המודפסים בשבת אינם מאמינים בכך. אבל שיהיה לגלג עליו אותו תלמיד, ועוד יותר, לגלג עליו אותו חסיד... זהו כבר עבורי פלא.״